

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

Relationship Between Personal Leadership Characteristics and Instructional

Leadership of the School Administrators Under Saraburi Primary

Educational Service Area Office 2

โกสินทร์ สังกัดกลาง*

Kosin Sungkudklang

ภัทร์ธมณณ์ เรืองวิทยาวุฒิ**

Phatamon Ruangvitayavut

Received : October 10, 2019

Revised :

Accepted : March 30, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 2) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 302 คน โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan. (1970) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม รองลงมา คือ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตา 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

*นักศึกษาลัทธิปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Master of Education Students Technology, Siam University

**อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Lecturer at the Faculty of Education Technology, Siam University

คือ ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน และ3) คุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับ ปานกลางถึงระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้นำ / ภาวะผู้นำทางวิชาการ / ผู้บริหารโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the Personal Leadership Characteristics of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. 2) to study Instructional Leadership of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. and 3) to find out the Relationship Between Personal Leadership Characteristics and Instructional Leadership of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample was selected from 302 teachers study Instructional Leadership of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. By using the Crazy and Morgan tables The research instruments were a 5 level rating scale by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. The results of the study were as follows: 1) The Personal Leadership Characteristics of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The overall image and the aspect are at a high level in all aspects. By sorting out the highest mean to the lowest mean which are the Laissez- Faire Leaders, Democratic Leaders and Autocratic Leaders. 2) Instructional Leadership of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. The overall image and the aspect are at a high level in all aspects. By sorting out the highest mean to the lowest mean which are determine the mission of the school, In teaching supervision and in promoting academic atmosphere, curriculum management and teaching. and 3) The find out the Relationship Between Personal Leadership Characteristics and Instructional Leadership of the School Administrators Under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. In overall image had a high level of positive relationship with statistical significance at the level of .01

Keywords : Leadership Characteristics / Instructional Leadership /
The School Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ถึงพร้อมด้วยคุณลักษณะผู้นำที่ต้องมีบทบาททั้งในด้านการตัดสินใจ การสร้างความมีส่วนร่วมในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย และมีความยืดหยุ่นการบริหารงาน และการมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อกำหนดพันธกิจของโรงเรียน การจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมถึงการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่จะช่วยนำพาวงค์กรให้อยู่ในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการได้นั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย หากผู้บริหารไม่มีคุณลักษณะผู้นำด้วยแล้วก็จะยิ่งทำให้ไม่มีภาวะผู้นำทางวิชาการไปด้วย ซึ่ง Ruangvitayavut (2016, p.130) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ เพราะผู้นำเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการนำพาวงค์กรไปสู่ความสำเร็จ และจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ทั้งในแง่ของอำนาจ การให้แรงจูงใจ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การคิดหายุทธศาสตร์ใหม่ๆ มาบริหารจัดการ และปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้มีคุณภาพและมีความทันสมัย จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร (Lead change) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษ ที่ 21 ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะผู้นำที่ดี ได้แก่ คุณลักษณะทางสติปัญญา คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม คุณลักษณะทางสังคม และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน แต่ถ้าหากผู้บริหารขาดคุณลักษณะผู้นำที่ดีแล้ว ก็ยากที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Sangsawang. 2018, p.62) ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา หลายคนที่ยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ พอไปเข้าเรียนมัธยมศึกษา และไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี ก็ยังมีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียน เพราะยังสะกดคำต่างๆ ผิด ซึ่งมีให้พบบ่อยๆ ทั้งที่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ของตนเอง แม้แต่วิชาภาษาอังกฤษก็ยังเป็นปัญหาสำคัญของเด็กไทย ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ อีกจำนวนไม่น้อย จึงทำให้ไม่สามารถไปแข่งขันในระดับสากลได้ แสดงให้เห็นว่า เด็กไทยยังด้อยในด้านคุณภาพของการศึกษา ประกอบกับการศึกษาของไทยยังเป็นตัวถ่วงความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หากไม่รีบแก้ไขแล้วก็จะทำให้ประเทศไทยจะไปถึง 4.0 ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาประเทศประสบความสำเร็จได้ จึงต้องเริ่มที่โรงเรียนประถมศึกษา ก่อน และผู้ที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้ก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

เห็นได้จากผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะมีคุณลักษณะผู้นำ และภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะผู้นำ และภาวะผู้นำทางวิชาการ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะที่ผ่านมายังขาดความร่วมมือจากหลายฝ่าย อันเนื่องมาจากการขาดคุณลักษณะความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่รวมถึงคุณภาพของนักเรียน จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะพบว่า เด็กนักเรียนยังด้อยในด้านคุณภาพของการศึกษา ซึ่งพอมาดูการจัดการศึกษาของประเทศไทยแล้ว ตัวชี้วัดต่างๆ ของการศึกษาของไทยยังเป็นตัวถ่วงความสามารถใน

การแข่งขันของประเทศ และถ้าไม่แก้ที่การจัดการศึกษาของประเทศแล้ว ประเทศไทยจะไปไม่ถึง 4.0 แน่นอน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะผู้นำ และภาวะผู้นำทางวิชาการ และจะเป็นผู้นำแบบไหนที่จะได้ใจครูทั้งโรงเรียนให้มาร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนก็ย่อมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารจะมีอิทธิพลที่จะทำให้ผู้ตามปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวคิดของ Kurt Lewin, Rensis Likert, Blake and Mouton และ Douglas McGregor (2007) ที่ได้แบ่งคุณลักษณะผู้นำไว้ 3 แบบ คือ 1) ผู้นำแบบอัตถนิยม 2) ผู้นำแบบประชาธิปไตย และ 3) ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม และแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ Van Deventer and Kruger (2003, p. 247) ที่ได้สรุปองค์ประกอบพื้นฐานเกี่ยวกับภาระงานของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดพันธกิจของโรงเรียน 2) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และ 5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (Van Deventer and Kruger, 2003, p.247) เพื่อนำทั้ง 2 แนวคิดนี้มาเป็นกรอบในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพราะที่ผ่านมาจะพบว่ามีผู้ใดทำวิจัยในเรื่องนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อนำข้อเท็จจริงที่ได้จากผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 และผู้บริหารโรงเรียนในหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อนำไปใช้ในการตั้งข้อคำถามกำหนดขอบเขตตัวแปร และสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) แบบอัตถนิยมหรือ 2) แบบประชาธิปไตย และ 3) แบบตามสบายหรือเสรีนิยม และแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน 2) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการนิเทศการสอน 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และ 5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขคำถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือระดับการปฏิบัติงาน และไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ตามเกณฑ์มาตรฐาน และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 139 โรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,438 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 302 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย และหาสัดส่วนสัดส่วนตามจำนวนโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองโดยได้รับคืนทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บมาพิจารณาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลคุณลักษณะผู้นำขอบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยวิธีการหาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบ พบว่า แบบที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม รองลงมา คือ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายของสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารตัดสินใจทุกเรื่องเพียงผู้เดียว แล้วสั่งการให้ครูผู้สอนปฏิบัติตาม และผู้บริหารเป็นผู้กำหนดระเบียบต่างๆ ให้ครูผู้สอนปฏิบัติตาม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนปฏิบัติงานด้วยตนเอง

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอนเพื่อปรับปรุงงานเสมอ รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิด โอกาสให้ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมและยอมรับผลการตัดสินใจร่วมกันก่อนปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีวิธีการจูงใจให้ ครูผู้สอนร่วมมือกันปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและ เสนอแนะในการปฏิบัติงาน

3. ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเอาใจใส่ในสวัสดิการความเป็นอยู่ของครูผู้สอน ซึ่งเท่ากันกับ ผู้บริหารสนับสนุน ให้ครูผู้สอนมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความเมตตา เห็นอกเห็นใจ เข้าใจความรู้สึก เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของครูผู้สอน และผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับครูผู้สอน ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือเรื่องงาน และเรื่องส่วนตัวได้

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการสอน และด้านการ ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน โดยมี รายละเอียด ดังนี้

1. ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานงานวิชาการของโรงเรียนก่อนมีการวางแผน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายพัฒนางานวิชาการในแต่ละพันธกิจได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำเอกสารแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียนในแต่ละกลุ่มสาระวิชาได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรของ โรงเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรของโรงเรียนโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม และผู้บริหารใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารประเมินบริบทของโรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

3. ด้านการนิเทศการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ผู้บริหารตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดครูสอนแทนหรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชา ไม่มา ทำการสอน และส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความสามารถของตน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารควบคุมดูแลเกี่ยวกับการสอนแทนเมื่อครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน

4. ด้านการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนที่เรียนดี และจัดทำโครงการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลและประเมินผลครอบคลุมพัฒนาการของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการ และเครื่องมือหลายแบบในการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการตรวจสอบผลการประเมินระหว่างเรียน

5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดบริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมา คือ ให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง และจัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งสืบค้นที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู คุณลักษณะผู้นำ และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความเชื่อมั่นในการบริหารงานทั้งในการตัดสินใจด้วยตนเอง และแบบทีม โดยการมีส่วนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้งยังให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaimart. (2011) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1. ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออิตตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนเน้นการบริหารงานโดยให้ครูได้มีส่วนร่วมและให้อิสระกับครูในการปฏิบัติงาน ส่วนการตัดสินใจด้วยตนเองแบบอัตตานัน ผู้บริหารจะใช้ในบางกรณีที่เป็นเร่งด่วนเท่านั้น เพื่อไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lewin. (2007) ที่กล่าวว่า ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออิตตาจะตัดสินใจ ด้วยตนเอง ไม่มีเป้าหมายแน่นอนขึ้นอยู่กับตัวผู้นำเอง ผู้นำลักษณะนี้จะใช้ได้ในช่วงภาวะวิกฤตเท่านั้น ผลของการมีผู้นำลักษณะนี้ จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครู เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และทำให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaimart. (2011) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานของครู และมีการสนับสนุนครู ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาครูในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaimart. (2011) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในอำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการภาวะผู้นำทางวิชาการครอบคลุมทั้งในด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน ที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิชาการโรงเรียนก่อนวางแผนงานด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียน ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูการเรียนการสอนของครู และนักเรียน ในด้านการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ผู้บริหารได้จัดทำโครงการส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี และโครงการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน และในด้านการส่งเสริมบรรยากาศ

ทางวิชาการ ผู้บริหารจัดการบริเวณโรงเรียนให้ส่งเสริมการสอนของครูและเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน จึงเป็นผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paripunnunggurn. (2011) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1. ด้านกำหนดพันธกิจของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิชาการของโรงเรียนก่อนการวางแผนไปกำหนดเป็นนโยบาย และพันธกิจ รวมถึงแผนงานต่างๆ ในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน โดยเน้นการจัดทำเป็นเอกสารเพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน จึงเป็นผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paripunnunggurn. (2011) ที่ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายงานวิชาการ รวมถึงหลักสูตรการสอนของโรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน โดยใช้ผลการเรียนของนักเรียนเป็นข้อมูลหลัก และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบจึงเป็นผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paripunnunggurn. (2011) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการนิเทศการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนคอยตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูการเรียนการสอนของครูและนักเรียนเพื่อเป็นโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งกับครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มศักยภาพด้วยการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น สถานที่ หรือสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม จึงเป็นผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Paripunnunggurn (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการวัดผล และประเมินผลด้วยวิธีการหลายแบบให้ครอบคลุมพัฒนาการของผู้เรียน และนำผลการประเมินมาปรับใช้กับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และมีการจัดโครงการส่งเสริมนักเรียนเรียนดี และช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อพัฒนานักเรียนในภาพรวมของโรงเรียนให้มีผลการเรียน

ที่ดีขึ้น จึงเป็นผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Paripunnunggurn. (2011) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเน้นสนับสนุนงบประมาณสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอันดับแรก เพื่อนำมาจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และนำมาพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศในการเรียนการสอน จึงเป็นผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paripunnunggurn. (2011) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของครูเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กัน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะผู้นำทั้งในแบบอัตถนิยมหรืออัตตา แบบประชาธิปไตย และแบบตามสบายหรือเสรีนิยมนั้น ใช้ในการบริหารงานทั่วไป ซึ่งต้องมีการผสมผสานคุณลักษณะผู้นำเข้าด้วยกัน ซึ่งในบางกรณีคุณลักษณะผู้นำทั้ง 3 แบบนี้ เมื่อผู้บริหารมีอยู่มากหรือน้อยเกินไป จะสร้างผลเสียในการบริหารโรงเรียนอีกด้วย แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการนั้น เป็นพฤติกรรมที่เน้นเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียน และการบริหาร งานวิชาการสำหรับครู เพื่อให้จัดกิจกรรมด้านวิชาการ และกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดของ Plarin. (2009) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นพฤติกรรมผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อการ เพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ การเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาครู การส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Innampeng. (2009) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถในการนำ และการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้กระทำหรือจัดกิจกรรมด้านวิชาการ และกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และงานด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Charoenchon (2010) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ กระทำกิจกรรมทางวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจด้วยตนเอง และแบบทีม โดยปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้อิสระกับผู้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงาน
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ทุกฝ่ายมีการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิชาการของโรงเรียนก่อนมีการวางแผน โดยให้มีการกำหนดนโยบาย และพันธกิจ รวมถึงแผนงานต่างๆ เพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะผู้นำทั้งในแบบอัตถนิยมหรืออัตตา แบบประชาธิปไตย และแบบตามสบายหรือเสรีนิยม เนื่องจากต้องมีการผสมผสานคุณลักษณะผู้นำเข้าด้วยกันเพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ
4. ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และผลักดันให้ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้วย ทั้งนี้เพราะเป็นพฤติกรรมที่จะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมด้านวิชาการ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในเชิงคุณภาพ หรือต่อยอดงานวิจัย
2. ควรมีการศึกษาและทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในเชิงคุณภาพ ต่อไป

References

- Chaimart, A. (2011). *Leadership Characteristics of School Administrators Based on School Administrators and Teacher's perceptions in Thatphanom District Nakhon Phanom Province*. Master of Education (Educational Administration). Nakhon Phanom University.
- Charoenchon, C. (2010). *Academic Leadership Affecting School Effectiveness under the Office of Khon Kaen Educational Service Area 1*. Master of Education (Educational Administration) Khon Kaen University.
- Innampeng, J. (2009). *Academic Leadership of Administrators and Teachers Affecting Learning Organization of schools under the office of Nakhon Phanom Educational service Area 2*. Master of Education (Educational Administration) Sakon Nakhon Rajabhat University.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610

Plarin, K. (2009). **Didactics**. (13 th ed.). Bangkok : Chulalongkorn University.

Lewin, K. (2007). **Principles of Topological Psychology**. U.S.A. : Munshi Press.

Sangsawang, O. (2018). **The Relationship between Personal Characteristics and Good**

Leader of Head of Child Development Center under the Local Administrative

Organizations in Singburi Province. Master of Education (Educational Administration)

Siam Technology College.

Paripunnunggurn, P. (2011). **Instructional Leadership of School Administrators as Perceived**

by Teachers under the Jurisdiction of Narathiwat Primary Educational Service

Area Office II. Master of Education (Educational Administration) Songkla University.

Ruangvitayavut, P. (2016, January-June). Leadership Characteristics of Administrators in The 21st Century. **College of Asian Scholars Journal, 6(1)**.

Van Deventer, I. & Kruger, A.G. (2003). **An Educator's Guide to School Management Skills**.

Pretoria : Van Schaik.